

Sven van der Hart maakt driedimensionale tekeningen van tramlocomotieven zoals die begin vorige eeuw door Waterland reden.

Reportage

Miniatuurversies van jubilerende Waterlandse tram

Jacco van Oostveen
j.van.oostveen@hdcmedia.nl

De meeste stations zijn verdwenen, de sporen bijna weggevaagd. Wat resteert is de herinnering aan de tijd dat ook door Waterland trams reden. Dagelijks wordt op internet-fora gediscussieerd over het Boemeltje van Purmerend, de stoomtram en de elektrische 'blauwe' die in de eerste helft van de vorige eeuw Amsterdam met Edam verbonden. De fascinatie reikt tot in Hillington, Engeland. Daar woont Sven van der Hart, die met miniatuurversies van de Waterlandse locomotieven 'onze' lijnen weer onder de aandacht brengt. Nee, hij heeft geen Waterlandse 'roots'. Sven van der Hart is geboren in Amsterdam, woonde in

Kale 3D-print van een locomotief.

Verf, messing en lood maken de locomotieven af

Miniatuurversies van trams '5' en '7'.

FOTO SVEN VAN DER HART

Waterland Ontcijferd

21,5

kilometer spoorlijn

21,5 kilometer was de lengte van de spoorlijn Amsterdam Noord-Monnickendam-Edam toen deze op 13 december 1888 werd geopend. Deze lijn had een spoorbreedte van 1000 millimeter (meterspoor).

Sven van der Hart met een 3D-print van zijn eigen tekening.

EIGEN FOTO

invoering van de lijnen naar Purmerend (1894) en Alkmaar (1895) schafte de maatschappij later nog elf locomotieven aan.

Sven van der Hart maakte de '5' ('Broek in Waterland') en '7' ('De Rijk') met zijn 3D-tekenprogramma op schaal (1:87) na, tot in de allerkleinste details. „Waarom perse de Waterlandse trams? Ik wilde altijd graag een Backer & Rueb-locomotief in model hebben en toen ik een foto zag van zo'n stoomtram op het station van Edam was ik verkocht. De combinatie van het landschap waar de trams door reden en de romantische stations die ze aandedden – Buiksloot, Broek in Waterland, Edam – sprak mij aan. De stoomtram is van enorm belang geweest voor de regio. Bewoners van deze plaatsen kwamen er nooit weg, totdat de tram werd aangelegd.”

Messing

Om de trams zo nauwkeurig mogelijk na te kunnen maken, doet de tekenaar een beroep op boeken, tekeningen, internet en experts. „Honderd procent accuraat kun je nooit zijn, maar mijn tekeningen komen heel dicht in de buurt van

het origineel”, weet de hobbyist. Van der Hart stuurt zijn 3D-ontwerp naar het bedrijf Shapeways.com, dat er een hardplastic 3D-print van maakt. Handmatig aangebrachte verf, messing naam-, nummer- en fabrieksplaten en lood ter verzwaren van het model maken de miniatuurtram helemaal af. Elke tram wordt aangedreven door een motortje en een klein rubberbandje en kan daardoor op miniatuurspoorbaantjes rijden. Van der Hart verkoopt de miniatuurtrams via zijn website Tramfabriek.nl. De hobby van de Brabantse Brit heeft inmiddels een nieuwe wending gekregen: het op schaal maken van verdwenen Waterlandse tramstations. De miniatuurstations krijgen een plaats op zijn modulaire baan. „Ik maak ze van karton, met de hand. Afgelopen zomer heb ik de locaties van de voormalige stations bezocht. Je staat er verbaasd van hoeveel restanten je vindt uit die periode. Voor ik de miniatuurstations af heb, ben ik zeker een paar jaar verder. Het lijkt me leuk om ze te exposeren en dan het liefst in de regio Waterland, om de mensen bekend te maken met hun rijke tramhistorie.”

Tram '7', genaamd 'De Rijk'.

FOTO SVEN VAN DER HART

Schat aan informatie

Edam ✦ Op internet is van alles te vinden over de geschiedenis van de Waterlandse tramlijnen. Op de website Poldersporen.nl van Zuidoostbeemsterling Michiel Hooijberg staan veel wetenswaardigheden over de geschiedenis van de verschillende regionale lijnen. Er zijn veel oude foto's te bewonderen. Ook is de huidige situatie te zien van de routes van toen.

De website Blauwetrans.nl beschrijft de geschiedenis van de tram zoals die tussen 1881 en 1961 reed tussen Scheveningen, Den Haag, Leiden, Katwijk, Noordwijk, Haarlem, Zandvoort, Amsterdam, Purmerend, Edam en Volendam. Ook op de site van modelbouwer Sven van der Hart – Tramfabriek.nl – staat veel informatie over de historie van de Waterlandse trams.

Een tram op station 't Schouw aan het begin van de twintigste eeuw. ARCHIEFFOTO

Reportage

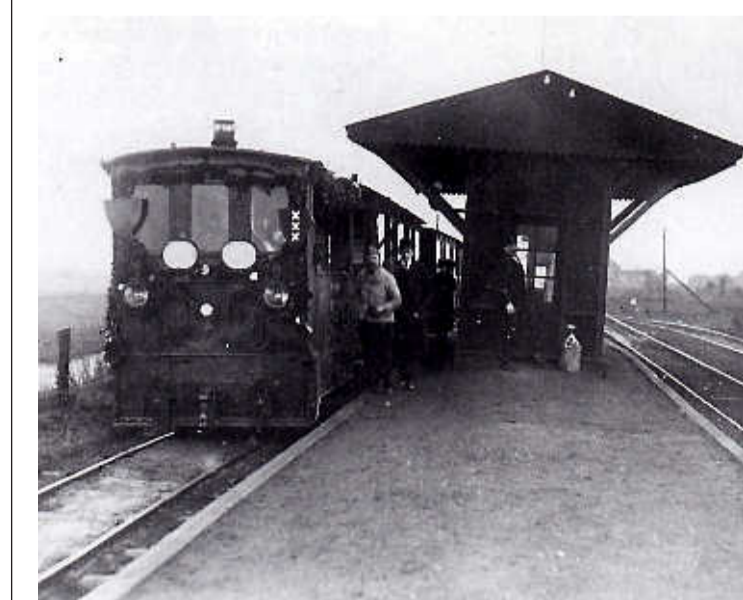
Trambestuurder Beets in Purmerend, jaren vijftig.

ARCHIEFFOTO

'Jubileum tramlijn moet gevierd worden'

Edam ✦ Het 125-jarig jubileum van de tramlijn Amsterdam-Edam moet gevierd worden, vindt Sven van der Hart. „Dit jubileum mogen we niet zomaar voorbij laten gaan.” De Brabantse Brit heeft wel een paar ideeetjes voor mogelijke festiviteiten: „Het zou leuk zijn als de basisscholen in plaatsen die op de route lagen er 'iets' aan doen. Bijvoorbeeld de oude stations nabouwen met karton, of tussen Broek in Waterland en Monnickendam in optocht langs een stuk van de oude lijn lopen. We hebben het hier over een uniek stukje regionale historie, hartstikke leerzaam voor kinderen. Of ik zelf wil meewerken aan het 125-jarig jubileum? Ik woon in Engeland, dat maakt het wel lastig, maar ben altijd bereid om te helpen.” Van der Hart noemt het 'doodzonde' dat de trams in de jaren vijftig definitief uit het Waterlandse straatbeeld verdwenen en plaats maakten voor bussen. „Anders hadden al die toeristen

nu met de tram van Amsterdam naar Edam of Volendam kunnen gaan. Een prachtige attractie. In theorie zou de oude route langs de N247 in ere hersteld kunnen worden, maar dat zie ik niet meer gebeuren.” Jaap Haag van het Waterlands Archief was op de hoogte van het naderende jubileum. „Ik heb de datum voorbij zien komen bij het schrijven van de Waterlandse Kroniek voor deze krant. Maar ook een gebeurtenis van twee jaar eerder, in 1886. De gemeenteraad van Monnickendam gaf toestemming voor de aanleg van een trambaan door de stad, met als voorwaarde dat hij stapvoets zou rijden.” Het Waterlands Archief is, mede door een verbouwing, niet van plan om uitgebreid aandacht te besteden aan het jubileum van de blauwe tram. „Maar als we scholen aan informatie kunnen helpen, dan doen we dat graag.” Vereniging Oud Edam heeft geen plannen om iets te doen met het jubileum van de lijn.

Station Zunderdorp.

ARCHIEFFOTO